

Sygn. akt IV U 557/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalański
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 maja 2017 r. w S.

odwołania J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 1 czerwca 2016 r. Nr (...)

w sprawie J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala J. W. prawo do emerytury od dnia(...)2016 roku;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz J. W. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 557/16

UZASADNIENIE

Decyzją z (...)2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze odmówił ubezpieczonemu J. W. prawa do emerytury, gdyż nie udowodnił on, by do dnia 1 stycznia 1999r. osiągnął 25-letni okres ubezpieczenia oraz 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy podniósł, że udowodniony okres ubezpieczenia wynosi 23 lata, 6 miesięcy i 13 dni. Do tego okresu organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu czasu pracy w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w S. w latach 1970-1974, gdyż złożone na tę okoliczność zeznania świadków są niewiarygodne i nie zostały poparte żadnymi innymi dowodami. Organ rentowy ustalił, że ubezpieczony posiada 14 lat, 3 miesiące i 10 dni stażu pracy w warunkach szczególnych w PGR w S. (tj. okres od 1 sierpnia 1980r. do 30 listopada 1994r.). Do tej kategorii zatrudnienia ZUS nie zaliczył pracy ubezpieczonego w tym samym podmiocie od 1 grudnia 1994r. do 3 września 1996r., kiedy to J. W. wykonywał pracę palacza centralnego ogrzewania. Rodzaj tej pracy nie jest zgodny z pracami nieautomatyzowanych palaczy

i rusztowych kotłów parowych typu przemysłowego, o których mowa w zarządzeniu nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31 marca 1983r. w sprawie prac wykonywanych w warunkach szczególnych.

Odwołanie od tej decyzji złożył J. W. wnosząc o jej zmianę i ustalenie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że wbrew twierdzeniom organu rentowego do okresu wymaganego do emerytury zaliczyć należy sporne okresy pracy PGR w S., kiedy to ubezpieczony w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie pracował w rolnictwie. Z kolei do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczyć należy pracę w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w S. od 1 grudnia 1994r. do 3 września 1996r., kiedy to J. W. pracował jako palacz oraz w Odlewni (...) w S. od 4 listopada 1976r. do 31 października 1978r., kiedy to ubezpieczony pracował jako formierz oraz operator urządzeń.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i uzasadnienie zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. W. w dniu (...) ukończył (...) rok życia. W dniu 4 maja 2016r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury (k.1-4 akt emerytalnych). Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze(...), 6 miesięcy i 13 dni, z czego staż pracy w szczególnych warunkach wynosi 14 lat, 3 miesiące i 10 dni. Z uwagi na brak wymaganego ustawą stażu ubezpieczenia oraz okresu pracy w warunkach szczególnych, zaskarżoną decyzją z 1 czerwca 2016r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury (decyzja k.23 akt emerytalnych).

W dniu 21 kwietnia 1970r. ubezpieczony ukończył (...). W okresach od 20 czerwca 1970r. do 25 sierpnia 1970r., od 20 czerwca 1972r. do 25 sierpnia 1972r., od 20 czerwca 1973r. do 25 sierpnia 1973r., od 20 czerwca 1974r. do 25 sierpnia 1974r., a zatem w okresach wakacyjnych oraz w czasie przerwy w nauce, od 5 listopada 1970r. do 25 sierpnia 1971r. J. W. świadczył pracę na rzecz PGR w S.. Gospodarstwo to obejmowało obszar ok. 300 ha. Na gruntach tych uprawiane było zboże oraz m. in. ziemniaki i buraki. W gospodarstwie tym prowadzona była hodowla zwierząt na znaczną skalę, tj. ok. 100 sztuk krów dojnych, ok. 300 sztuk pozostałego bydła, ok. 1000 sztuk trzody chlewnej. W gospodarstwie tym zatrudnionych było ok. 80-100 osób, z czego część była pracownikami stałymi, a część zatrudniona była sezonowo.

W PGR w S. istniała praktyka, by w okresie wzmożonych prac w rolnictwie (okres od wiosny do jesieni) zatrudniać do pracy małoletnich- dzieci zatrudnionych tam pracowników, które ukończyły piątą klasę szkoły podstawowej. Ojciec ubezpieczonego, M. W. (1), zatrudniony był w tym gospodarstwie na stałe, zaś matka, M. W. (2), początkowo sezonowo, a następnie na stałe. Wszyscy synowie małżonków W., czyli A., E., M. i J. pracowali w okresach wakacyjnych w PGR w S.. Małoletni zatrudnieni byli do wykonywania prac pomocniczych w rolnictwie, takich jak m. in. pielienie ziemniaków, młócenie, przenoszenie worków ze zbożem oraz snopków, zwożenie siana, prace przy obrządki zwierząt jak również prace porządkowe. Wynagrodzenie za tę pracę wypłacane było rodzicom małoletnich. Ubezpieczony wykonywał wymienione prace w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie, przy czym w okresach letnich wymiar tej pracy, w związku z nasileniem prac rolniczych, przekraczał 8 godzin. W okresie przerwy w nauce, tj. od 5 listopada 1970r. do 25 sierpnia 1971r., J. W. pracował w PGR w S. i pracował wówczas przy czyszczeniu zboża oraz pomagał zatrudnionej przy inwentarzu matce.

W PGR w S. ubezpieczony ponownie został zatrudniony jako pracownik sezonowy, tym razem przy czyszczeniu zboża na magazynie, od listopada 1978r. do 31 marca 1979r. Po tym dniu ubezpieczony podjął pracę w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w M. (zeznania świadków: A. W. k. 55-55v, J. B., J. M., M. P. k.36v-37v, zeznania ubezpieczonego k. 76v-77v, świadectwo pracy z (...) w M. k. 10 akt z wniosku o ustalenie kapitału początkowego).

W okresie od 4 listopada 1976r. do 31 października 1978r. J. W. zatrudniony był w pełnym wymiarze w Odlewni (...) w S. (poprzednia nazwa (...) Fabryka (...)- Zakład w S.). W tym czasie ubezpieczony stale wykonywał prace przy przygotowywaniu mas formierskich na wydziale przygotowania produkcji. Praca ta polegała na transporcie na zbiorniki i mieszaniu materiałów sypkich, tj. piasku, bentonitu, lepiszcza (zeznania świadków: J. K. k. 36v-37, Z. K. k.

76-76v, zeznania ubezpieczonego k. 76v-77v, dokumenty zgromadzone w aktach osobowych, w tym świadectwo pracy „ogólne” z 31 października 1978r. oraz protokół z 10 lipca 1978r.).

Ubezpieczony świadczył również w pełnym wymiarze pracę palacza centralnego ogrzewania w Gospodarstwie Rolnym (...) Skarbu Państwa w S. (dawny PGR w S.) w okresie od 1 grudnia 1994r. do 3 września 1996r. J. W. zajmował się wówczas obsługą pieców które zasilaly bloki mieszkalne. Piece te stanowiły dwa duże kotły wodne, które obsługiwane były ręczne. Oprócz powyższego, ubezpieczony dwa razy w tygodniu wywoził nieczystości (zeznania ubezpieczonego k. 76v-77v oraz świadka A. M. k. 37, dokumenty zgromadzone w aktach osobowych, w tym świadectwo pracy z 4 września 1996r. angaż z 5 grudnia 1994r.).

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (oświadczenie - wniosek o emeryturę k. 2 akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. W. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.184 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego przewidzianego w art.32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27 ustawy, a także nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. W myśl przywołanego wyżej art.32 ust.1 i 4 ustawy pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a w myśl przywołanego wyżej art.27 ustawy wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z §4 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A załącznika do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury w w/w wieku jeżeli ma wymagany okres zatrudnienia (co najmniej 25 lat mężczyzna), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ponadto zgodnie z §2 ust.1 przedmiotowego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Jak stanowi art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a powyższej ustawy, za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne- zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy wymagało zbadania, czy ubezpieczony spełnia przesłankę wymaganego ogólnego stażu ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat, a także stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat. Bezspornym było, iż ubezpieczony spełnia pozostałe, wyrażone w przywołanych wyżej przepisach, warunki do nabycia emerytury w wieku obniżonym.

Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że wniosek ubezpieczonego o zaliczenie do okresu wymaganego do emerytury okresów pracy w PGR w S. od 20 czerwca 1970r. do 25 sierpnia 1970r., od 20 czerwca 1972r. do 25 sierpnia 1972r. oraz od 5 listopada 1970r. do 25 sierpnia 1971r. (łącznie 1 rok, 2 miesiące). Podstawę

prawną powyższego zaliczenia stanowi art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W okresach tych ubezpieczony jako małoletni pracownik sezonowy wykonywał prace pomocnicze w rolnictwie w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie, tj. co najmniej połowie pełnego wymiaru czasu pracy. Zgodnie z przyjętą wówczas praktyką, pracodawca nie zawierał umów pisemnych, a wynagrodzenie wypłacał na rzecz swoich stałych i sezonowych pracowników-rodziców małoletnich. Taki obraz wyłania się z spójnych i logicznych oraz przekonujących, a zatem zasługujących na wiarę zeznań ubezpieczonego oraz również zatrudnionych wówczas w PGR w S. świadków: A. W., J. B., J. M. i M. P.. Do stażu ubezpieczeniowego zaliczyć również należy okresy pracy J. W. po ukończeniu przez niego 18 lat, tj. od (...) do 25 sierpnia 1973r., od 20 czerwca 1974r. do 25 sierpnia 1974r. (łącznie 4 miesiące i 10 dni). Okoliczność świadczenia przez ubezpieczonego pracy w tym okresie potwierdzili przywołani wyżej świadkowie. Nie budzi wątpliwości Sądu, iż w okresach tych ubezpieczony pracował co najmniej 8 godzin dziennie. Logicznym jest, iż okresy te, jako letnie, stanowią okres wzmożonych prac w rolnictwie, w związku z nasilonymi wówczas pracami sezonowymi takimi jak sianokosy czy żniwa. Mając na uwadze powierzchnię, na której prowadzona była produkcja rolna w PGR w S. oraz liczbę hodowanego tam inwentarza, który wymagał codziennej opieki, stwierdzić należy, iż zatrudniani wówczas pracownicy sezonowi niewątpliwie świadczyli pracę w wymiarze co najmniej 8 godzin. Dlatego stwierdzenie świadka J. B. (k. 36v), o tym, iż w wakacje pracownicy sezonowi pracowali po 8-12 godzin, zasługuje na wiarę. Również podstawę prawną i tego zaliczenia stanowi przywołany art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A zatem, po zsumowaniu tych okresów z uznanym dotychczas przez ZUS okresem ubezpieczenia J. W., stwierdzić należy, iż na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się on 25-letnim stażem okresów składkowych i nieskładkowych. Na marginesie zaznaczyć należy, iż do przywołanego stażu możliwym było zaliczenie dodatkowo okresu od 1 listopada 1978r. do 31 marca 1979r., kiedy to wg zeznań ubezpieczonego oraz świadka J. M., ubezpieczony pracował w PGR w S. na magazynie przy czyszczeniu zboża.

Rację miał ubezpieczony twierdząc, iż na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Pracą w takich warunkach jest bowiem wykonywana przez J. W. praca przy masach formierskich oraz praca palacza.

Nie budzi wątpliwości, iż zatrudnienie ubezpieczonego w Odlewni (...) w S. w okresie od 4 listopada 1976r. do 31 października 1978r. jako pracownika przygotowującego masy formierskie stanowi pracę w warunkach szczególnych (załącznik do w/w rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., wykaz A, dział III poz. 21- przygotowywanie mas formierskich i prace formierzy). Na taki rodzaj pracy wskazują spójne, logiczne i wiarygodne zeznania świadków-współpracowników ubezpieczonego J. K. oraz Z. K. jak również zeznania samego J. W.. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w treści dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych (m. in. świadectwo pracy „ogólne” z 31 października 1978r. oraz protokół z 10 lipca 1978r.). Sąd dał wiarę zeznaniom przywołanych osób, którzy stwierdzili, iż praca ubezpieczonego polegała na przygotowywaniu mas formierskich pomimo tego, że stanowisko pracy J. W. było określane w różny sposób (od tokarza, operatora urządzeń transportowych, po przerabiacza mas formierskich). Przy kwalifikacji zatrudnienia jako pełnionego w warunkach szczególnych ma bowiem decydujące znaczenie nie nazwa stanowiska, lecz rodzaj świadczonej pracy.

Tym samym zaliczenie powyższego okresu do uprzednio uznanego przez ZUS powoduje, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. posiada co najmniej 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Na marginesie dodać należy, iż praca ubezpieczonego jako palacza w Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w S. od 1 grudnia 1994r. do 3 września 1996r. mogłaby zostać zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych (wykaz A, dział XIV poz. 1 prace nieautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego). Świadczenie przez ubezpieczonego pracy na w/w stanowisku wynika z treści dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych (świadectwo pracy z 4 września 1996r. angaż informujący o zmianie stanowiska z 5 grudnia 1994r.). Z kolei rodzaj pracy wykonywanej przez J. W. w sposób wiarygodny przedstawił on sam w złożonych zeznaniach. Relacja ta została potwierdzona przez korespondujące z przywołanym dowodem, zeznania współpracującego z ubezpieczonym, świadka A. M.. J. W. ręcznie obsługiwał kotły wodne, które zasilaly pracodawcę oraz znajdujące się obok bloki

mieszkalne. Mając na uwadze rodzaj i ilość zasilanych budynków, logicznym jest więc stwierdzenie, że kotły te zaliczyć należy do typu przemysłowego.

W tej sytuacji, Sąd na podstawie art.477¹⁴ §2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury od (...), czyli od miesiąca, w którym ubezpieczony wniósł o nabycie spornego prawa.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z wynikiem sprawy, w oparciu o art.98§ 1 i 3 kpc. Stawka wynagrodzenia pełnomocnika ubezpieczonego wynika z treści §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia odwołania.